

Medborgarinitiativets titel

Återinför det skyddade beloppet i samband med arbetslöshetsdagpenning och bostadsbidrag

Datering av initiativet

26.2.2025

Initiativets form

Förslag om att lagberedning ska inledas

Innehållet i initiativet

Syftet med initiativet: Det ska alltid vara ekonomiskt lönsamt att arbeta och vara aktiv. Slopandet av det skyddade beloppet i samband med arbetslöshetsdagpenning och bostadsbidrag har för många gjort det olönsamt, rentav ekonomiskt förlustbringande, att ta emot deltidsarbete och korttidsjobb. Avsaknaden av ett skyddat belopp innebär att varje euro som tjänats in genom deltidsarbete dras hälften av från både utkomstskyddet för arbetslösa och bostadsbidraget. Dessutom leder mottagandet av kortvarigt arbete till att stöden utreds, vilket kan fördröja utbetalningen av pengarna med flera veckor. Det hindrar människor från att delta i arbetslivet och att upprätthålla sin aktivitet.

Förslag: Lagberedning inleds för att återställa det skyddade beloppet till minst 300 euro i fråga om såväl utkomstskyddet för arbetslösa som bostadsbidraget.

Motivering

Minskning av arbetslösheten: Finland har en hög arbetslöshetsgrad (10,9 %), och slopandet av det skyddade beloppet förbättrar inte denna situation. Tvärtom har deltidsarbete blivit ekonomiskt olönsamt, eftersom inkomsterna minskar stöden direkt. När man dessutom räknar in kostnader för resor och mat kan deltidsarbete ge ett negativt ekonomiskt resultat för arbetstagaren.

Deltidsarbetets betydelse: Deltidsarbete är vanligt inom säsongsbranscher, handel, restauranger, vård och service, och har stor betydelse både för arbetstagare och samhället. Inom många branscher är deltidsarbete nödvändigt, och arbetsgivarna bestämmer arbetsvillkor och antal arbetstimmar. Slopandet av det skyddade beloppet minskar deltidsarbetet och försvagar därigenom arbetstagarnas möjligheter att få heltidsarbete genom att först arbeta deltid.

De partiellt arbetsföras ställning: Att det inte finns något skyddat belopp slår särskilt mot partiellt arbetsföra som inte kan arbeta heltid men vill upprätthålla sin arbetsförmåga på deltid och bidra till att hålla samhällshjulen rullande. Det nuvarande systemet straffar dem för att de är aktiva, vilket strider mot regeringens mål att främja arbete. Deltidsarbete kan ha stor betydelse för det psykiska välbefinnandet och förebygga utslagning.

Ekonomisk och samhällsekonomisk nytta: Att återinföra det skyddade beloppet minskar inte statens inkomster. Tvärtom genererar förvärvsinkomster, såsom 300 euro brutto i månaden, skatteinkomster och cirkulerar i den inhemska ekonomin, vilket stöder samhällsekonomin.

Deltidsarbete ökar i betydelse: Enligt Statistikcentralen och Etna har antalet deltidjobb ökat betydligt under de senaste åren. År 2023 arbetade nästan 500 000 finländare deltid. Det vittnar om en strukturomvandling i arbetslivet där deltidarbete spelar en allt viktigare roll.

Studier med arbetsmarknadsstöd: Arbetslösa kan ha rätt att studera med arbetsmarknadsstöd eller inkomstrelaterad dagpenning. Arbetsmarknadsstödet har varit oförändrat sedan 2023 och är 37,21 euro/dag, alltså cirka 800 euro/månad (minus skatt). Också de som studerar och främjar sysselsättningen påverkas av att det skyddade beloppet har slopats. Läroanstalten kan ligga tiotals kilometer från hemmet, vilket medför resekostnader på tiotals euro i månaden. Dessutom betalar den som studerar med arbetsmarknadsstöd sina måltider själv, till skillnad från den som studerar med vuxenutbildningsstöd (slopat genom regeringens beslut fr.o.m. den 1 juni 2024). Slopandet av det skyddade beloppet sporrar inte till lönearbete eller avlönad arbetspraktik under studietiden. I värsta fall har den studerande inte råd att gå i utbildning, vilket i sin tur kan leda till karens.

I slutet av november 2024 fanns det 292 400 arbetslösa arbetssökande vid arbets- och näringsbyråerna och i kommunförsöken, vilket är 28 100 fler än året innan. Antalet arbetslösa ökade med 7 300 från året innan, och enligt de säsongsrensade siffrorna ökade arbetslösheten också i november med 2 300. Andelen arbetslösa av arbetskraften var 10,9 procent, det vill säga 0,9 procentenheter högre än för ett år sedan. Antalet lediga jobb uppgick till 34 600 under tredje kvartalet 2024, vilket är färre än året innan (42 400).

Att återinföra det skyddade beloppet skulle uppmuntra till arbete, förbättra de arbetslösas och låginkomsttagarnas ekonomiska ställning, minska användningen av utkomststöd och stödja samhällsekonomin.

Ansvarspersoner

Terhi Aalto

Sandra Liiri

Christa Klein

Olivia Kurki

Kirsi Holmberg